

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

вул. Володимирська, 33, м. Київ, 01601, тел./факс: (044) 226-34-31, тел. 256-99-05
www.sbu.gov.ua, e-mail: sbu_cu@ssu.gov.ua Код ЄДРПОУ 00034074

№ 05 2020 № 99/175 зч

На № _____ від _____

Для службового користування
Прим. №

Прем'єр-міністру України
Денису ШМИГАЛЮ

Щодо питання меморіалізації «Бабиного Яру»

Шановний пане Денисе!

Наявна у Службі безпеки України інформація свідчить про можливе намагання іноземних урядових та недержавних об'єднань, зокрема Російської Федерації (РФ), використати єврейський фактор для дискредитації України на міжнародній арені та звинувачень її у порушенні прав і свобод національних меншин.

Так, в українському суспільстві активно обговорюється питання щодо будівництва на території Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр» (НІМЗ, м. Київ) Меморіального центру Голокосту «Бабин Яр», а також призначення художнім керівником проекту російського режисера Іллі Хржановського (режисер скандальних фільмів із циклу «Дау», які пропагують насильство).

Довідково: Проект «Меморіальний центр Голокосту «Бабин Яр» був анонсований у вересні 2016 року під час вшанування 75-х роковин трагедії «Бабиного Яру» благодійним фондом з ідентичною назвою.

Власниками Фонду є російські олігархи українського походження М. Фрідман та Г. Хан, які викупили його разом із правом оренди на земельну ділянку в НІМЗ площею близько 10 га у президента Всеукраїнського єврейського конгресу В. Рабіновича (народний депутат України від партії «Опозиційна платформа – За життя») за 2,7 млн дол. США та заявили про намір інвестувати у вказаний проект близько 100 млн дол. США.

У березні 2019 року на посаду художнього керівника проекту було призначено І. Хржановського, який у листопаді того ж року, через перерозподіл повноважень, фактично став головним його виконавцем. Вказаний факт викликав невдоволення у виконавчого директора Я. Барінової, яка разом із своєю командою одразу залишили проект.

Слід зазначити, що з моменту аносування проекту, не дивлячись на участь у ньому впливових на світовому рівні бізнесменів, окрім обговорень щодо його впровадження (близько 12 зібрань), досягнення низки загальних домовленостей про співпрацю з вітчизняними органами влади та проведення архітектурного конкурсу (результати скасовано у зв'язку із зміною концепції), нічого не було зроблено.

На початку квітня ц.р. на шпальтах вітчизняних ЗМІ було оприлюднено відкритий лист низки українських діячів культури і науки до Наглядової ради проекту «Меморіальний центр Голокосту «Бабин Яр» та її головуєчого Н. Щаранського з проханням відновити роботу Громад

...року у зв'язку з реструктуризацією інституції), а також звільнити з посади виконавчого керівника І. Хржановського, оскільки запропоновані ним методи реалізації проекту – побудова «психометричних алгоритмів» (створення умов відвідувачами образів жертв, колаборантів, нацистів і військовополонених, яких мушували у концентраційних таборах спалювати трупи), пропагуватимуть агресію та насильство, що в свою чергу дискредитуватиме Україну на міжнародній арені.

Не виключається, що ініціатором даної інформаційної кампанії є Я. Барінова, яка, використовуючи скандальну ситуацію навколо І. Хржановського, намагається усунути його з проекту шляхом дискредитації в українському суспільстві та повернутись на раніше займану посаду.

Водночас, експерти вважають, що слабка реалізація російського проекту та низька активність зазначеної команди можуть свідчити про намір ініціаторів використати його для власного піару в єврейському суспільстві. При цьому, враховуючи заяви нинішнього керівництва Центру щодо оголошення восени 2020 року нової концепції, слід очікувати чергової актуалізації вказаного питання з їх боку.

Разом із тим, проукраїнські представники єврейської громади неодноразово акцентували увагу на тому, що нові власники Фонду є наближеними до оточення президента РФ В. Путіна і можуть використовуватись російськими спецслужбами на шкоду національним інтересам України.

Зокрема, у єврейському середовищі поширюється інформація, що М. Фрідман контактує з колишнім помічником російського президента В. Сурковим, з ініціативи та координації якого нібито реалізується вказаний проект (дані, які б могли підтвердити або спростувати вказану інформацію, відсутні), а кошти, які вкладатимуться у нього, матимуть російське походження. При цьому, після будівництва меморіалу РФ може дискредитувати нашу державу на світовій арені шляхом публічних заяв про неспроможність української влади зберегти історичні цінності та пам'ять національних меншин.

Крім того, первинним задумом ініціаторів проекту було будівництво в м. Києві Музею Голокосту, який ототожнював би матеріали щодо масового знищення єврейського населення на території Європи у роки Другої світової війни, а основна увага акцентувалась на каральних операціях в Україні та участі в них українців, насамперед представників ОУН-УПА. У подальшому вказані факти російська сторона може використати в інформаційній війні проти нашої держави, висвітлюючи їх у вигідному для себе ракурсі.

Разом із тим слід зазначити, що у лютому 2019 року робочою групою при Інституті історії України НАН України на замовлення Міністерства культури України та НІМЗ презентовано концепцію комплексної меморіалізації Бабиного Яру, яка передбачає сукупність кількох об'єктів, насамперед меморіальний парк «Бабин Яр – Дорогожицький некрополь» (місця масових розстрілів і поховань під час окупації Києва у 1941-1943 роках, зона Куренівської катастрофи 1961 року тощо) та «Меморіальний музей пам'яті жертв Бабиного Яру» (знаходиться в приміщенні старої контори колишнього Єврейського кладовища, розташованому на території заповідника).

Довідково: На даний час проводяться будівельні роботи з реконструкції контори, на які у 2020 році з державного бюджету заплановано виділити близько 6 млн. грн. (з початку року освоєно близько 2 млн. грн.).

Крім того, керівництво НІМЗ у рамках даного проекту має намір до 80-х роковин трагедії «Бабиного Яру» (вшановуватиметься у 2021 році) створити «Алею праведників» (близько 5000 осіб).

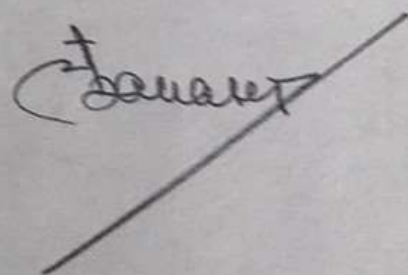
На думку фахівців, впровадження вітчизняної концепції за державної підтримки позитивно вплине на світовий імідж України та нівелює спроби закордонних антиукраїнських сил використовувати єврейський фактор і спірні сторінки історичних подій часів Голокосту для дискредитації нашої держави.

Враховуючи викладене, вважаємо за доцільне рекомендувати КМ України підтримати комплексну меморіалізацію Бабиного Яру та розглянути питання про можливе виділення з державного бюджету додаткових коштів на її реалізацію.

Інформуємо для використання в роботі.

З повагою

Голова Служби

Іван БАКАНОВ